

Advies van de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn

Evaluatie van het kattenplan

De Staatssecretaris bevoegd voor Dierenwelzijn verzocht, zoals voorzien in het besluit van 03/08/12 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten, de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn om een evaluatie van het huidig kattenplan te maken op basis van de statistieken bekomen door de Brusselse asielen. Op basis hiervan kan de bevoegde Minister, na overleg in de Ministerraad, beslissen om de maatregelen uit te breiden naar alle verantwoordelijken.

Op grond van de bijeengebrachte gegevens, ervaringen en expertise en geleid door ethische en diervriendelijke overwegingen is de Raad tot volgende conclusies gekomen.

De huiskat, *Felis silvestris catus*, is ontstaan door domesticatie van een Afrikaans subspecies, *Felis silvestris lybica*, welke is afgeleid van de wilde kat, *Felis silvestris*. Door ongecontroleerde voortplanting en afwezigheid van predators ontstaan grote populaties zwervkatten en ook een overpopulatie in de asielen. Daarnaast worden nog steeds veel katten elk jaar achtergelaten door hun verantwoordelijke. Samen met de zwervkatten zijn dit tussen de 1700 en 3000 katten die achtergelaten worden en opgevangen worden door de Brusselse asielen. Elk jaar worden ongeveer de helft van deze katten, opgevangen door de asielen, geëuthanaseerd.

Deze eigenschappen maken dat zowel het welzijn van de kat, het welzijn van andere diersoorten (door predatie) als de volksgezondheid (door overdracht van virussen en parasieten) worden bedreigd indien geen voldoende efficiënte maatregelen worden genomen om de voortplanting van de kat te controleren en de zwervkattenpopulatie op termijn naar nul te herleiden.

Uit de cijfers van de negen Brusselse asielen, die door de Dienst bekomen werden, kan men concluderen:

- niet alle asielen houden zich aan het huidig kattenplan wat betreft verplichting tot onvruchtbaar maken, noch de identificatie en registratie.
- er is een daling van het aantal katten die opgevangen worden (bekeken op de zes asielen waarvan we cijfers hebben van 2013 tem 2016), maar de opkomst van nieuwe asielen (met zwervkatten als specifieke niche) zorgt ervoor dat het globale cijfer licht gestegen is
- de euthanasiecijfers blijven hoog

Voortplanting van huiskatten kan voorkomen worden door het onvruchtbaar maken van de mannelijke en vrouwelijke dieren, en gebeurt bij voorkeur vóór de geslachtsrijpheid. Aangezien het euthanasiecijfer en het aantal opgevangen katten door de asielen hoog blijft, acht de Raad het noodzakelijk om de sterilisatie van alle huiskatten in te voeren, bovenop de huidige maatregelen van het kattenplan. Dit met uitzondering van de katten bedoeld voor de fok, gehouden door erkende en occasionele kwekers, en katten bestemd voor het buitenland.

De invoering van de verplichte identificatie en registratie van katten laat toe om deze maatregel beter te controleren. Het identificatieteken van zwervkatten (een knip in het oor) zal bovendien toelaten een onderscheid te maken tussen zwervkatten en huiskatten en zal een snelle teruggave van verloren gelopen huiskatten aan hun oorspronkelijke eigenaar bespoedigen.

Over de timing van de sterilisatie of castratie bestaat enige discussie. Het huidig kattenplan verplicht het onvruchtbaar maken vóór adoptie of verhandelen, ongeacht de leeftijd van de kat of kitten. Dit houdt in dat er in sommige gevallen een vroegsterilisatie of castratie van de kitten moet gebeuren. Wetenschappelijke studies geven aan dat vroegsterilisatie van kittens reeds op een leeftijd van 8 weken, diergeneeskundig verantwoord is. In de praktijk zijn niet alle dierenartsen comfortabel bij de uitvoering van deze sterilisatietechniek. Hogere anesthesierisico's, gevaar voor een reactivatie van latente virussen en meer postoperatieve nazorg zijn argumenten die sommige dierenartsen weigerachtig maken om deze operatietechniek te gebruiken op een kitten van 8 weken oud. Daarom zou men opteren om de verplichte sterilisatie in te voeren vanaf een leeftijd van 6 maanden.

De Raad vestigt de aandacht op het feit dat controles op het terrein nodig zijn om de gewenste resultaten te bekomen van een wettelijk verplichte sterilisatie voor alle verantwoordelijken. Hierbij wordt voorgesteld dat men toelaat aan asielen om te controleren op de naleving van de wet. Het is ook belangrijk om kopers en adoptanten via fokkers en asielen te sensibiliseren omtrent regelmatige diergeneeskundige zorgen. Daardoor kunnen dierenartsen ook mee sensibiliseren over het onvruchtbaar maken. Ook herhaaldelijke sensibilisatiecampagnes zijn nodig om een mentaliteitswijziging te bekomen bij de populatie. Een mentaliteitsverandering doet zich ook voor met de tijd. Zo ziet men dat, enige tijd na de invoering van de verplichte identificatie en registratie bij de hond, het algemeen aanvaard wordt dat een hond dient gechipt te worden door zijn eigenaar.

Een ander probleem doet zich voor op het vlak van de occasionele kwekers. Occasionele kwekers zijn zij die minder dan drie nesten per jaar kweken. Deze zijn niet erkend waardoor de bevoegde autoriteiten geen weet en traceerbaarheid hebben van deze kattenkwekers. Een wijziging van het besluit van 27/04/07 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, zal nodig zijn om een traceerbaarheid van de katten gehouden door occasionele kwekers te voorzien. Nu heeft de Dienst geen kennis over het aantal occasionele kwekers in het Brussels gewest. Katten gehouden door erkende kwekers die niet meer gebruikt worden voor de fok, dienen eveneens gesteriliseerd te worden. Door de identificatie en registratie van alle katten in een centrale databank zal de traceerbaarheid van katten mogelijk gemaakt worden. In Wallonië werd geopteerd om een "light" erkenning in te voeren voor occasionele kwekers. Dit laat toe dat particulieren, mits een eenvoudige procedure, een erkenning kunnen krijgen om te mogen kweken met hun kat. De Raad vindt de Waalse oplossing goed.

Het besluit van 15/12/16 van de Waalse regering betreffende de sterilisatie van huiskatten, wordt ondersteund door de leden van de Raad. Enkel de datum van inwerkingtreding, 1 januari 2019, vindt men te laat.

Bij het opvragen van de statistieken bij de Brusselse asielen dienen duidelijke definities opgesteld te worden zodat elke parameter op eenzelfde manier geïnterpreteerd wordt door het personeel van het asiel. Voor de cijfers tot en met 2016 was het daardoor niet mogelijk om de zwervkatten van de achtergelaten katten te differentiëren. Het is ook belangrijk te vragen of er katten terugkomen na adoptie. Deze katten kunnen immers meerdere keren opgenomen worden in de cijfers, terwijl het om één kat gaat. Er zal gewerkt worden met een template die de Dienst Dierenwelzijn aan het begin van een kalenderjaar aan asielen bezorgt, zodat asielen deze kunnen gebruiken om de cijfers te verzamelen.

Daarnaast wordt de vraag gesteld of we een uitzondering dienen in te bouwen voor oude katten of katten met gezondheidsproblemen waarbij het een gevaar zou zijn om ze alsnog te steriliseren, indien sterilisatie verplicht wordt voor alle huiskatten. Volgens de Raad zouden deze katten niet veel voorkomen en gaat het hier om individuele gevallen. Hierbij kunnen we de mogelijkheid bekijken dat de dierenarts in dergelijk geval een attest kan uitschrijven wanneer hij of zij oordeelt dat het risico van de operatie niet opweegt tegenover het voordeel van deze ingreep. De Raad is het erover eens dat er geen specifieke ontheffing in de wet dient opgenomen te worden.

Naast de effectieve castratie wordt in Frankrijk op sommige terreinen een “vasectomie” uitgevoerd bij de katers. Deze techniek heeft als voordeel dat ze goedkoper is. Het nadeel is dat het gedrag van de katers dezelfde blijft, waardoor deze methode geen oplossing biedt als er hinder ondervonden wordt door dit gedrag (nachtlawaaai, gevechten tussen katers). Wanneer er sprake is van moeilijke terreinen met bv. een zeer hoge concentratie aan katten waarbij het budget van de gemeente de sterilisatie van alle katten niet toelaat, kan deze techniek overwogen worden.

Een ander probleem doet zich voor bij de mensen met een gelimiteerd inkomen. Sommige mensen hebben problemen om de operatie te betalen, en vooral indien zij de sterilisatie niet tijdig uitvoerden waardoor zij nadien zowel de moeder als haar kittens moeten laten opereren. Sommige gemeenten (bv. Anderlecht) zetten een aantal cheques ter beschikking om mensen met financiële moeilijkheden te ondersteunen wat betreft dierenartskosten. De Raad adviseert dan ook dat er meer middelen ter beschikking komen in elke gemeente om katteneigenaars financieel te ondersteunen voor het laten uitvoeren van de procedure.

De leeftijd van 6 maanden aannemen als leeftijd waarop alle katten verplicht gesteriliseerd dienen te zijn brengt met zich mee dat asielen, en ook erkende kwekers, opnieuw de mogelijkheid krijgen om met een sterilisatiecontract te werken, voor alle katten jonger dan 6 maanden die geadopteerd of verkocht worden. Hier dient een wettelijk kader rond voorzien te worden.

Conclusie:

Het kabinet heeft reeds een voorstel van besluit voorgelegd aan de Raad waarin een verplichte sterilisatie van huiskatten gesteld wordt:

1° voor de leeftijd van 6 maanden indien de kat geboren is na de inwerkingtreding van dit besluit;

2° voor 1 januari 2018 indien de kat geboren is vóór de inwerkingtreding van dit besluit

De Raad is akkoord voor de invoering van de verplichte sterilisatie voor huiskatten, maar wenst het voorstel van het kabinet aan te passen op volgende punten:

- Een (« light ») erkenning voorzien voor occasionele kwekers. Deze zijn nu niet erkend
- De verplichting tot vroegcastratie of vroegsterilisatie volledig weglaten – voor alle katten de leeftijd van 6 maanden hanteren. Hiervoor dienen de betrokken artikels van het kattenplan weg te vallen.
- Asielen en kwekers met een contract laten werken in geval van adoptie vóór de leeftijd van 6 maanden